

DE NOORD-BRABANDER,

Staat- en Letterkundig Dagblad.

ABONNEMENTS - PRIJS

Voor de Stad. . . f 12.

Franco per post. . . 14.

DIERE VERUM QUID VETAT?

BORATIUS.

ADVERTENTIEN:

15 cents de regel.

behalve 35 cents zegel.

(Verschijnende driemaal in de week: Dinsdag, Donderdag en Zaterdag.)

Wij zijn in staat gesteld tot de mededeeling der onderstaande stukken, voor welke echtheid wij instaan, en die de regten van Mgr. Grooff ten duidelijkste bewijzen, niet alleen ontleend aan de kerkelijke magt, waarmede hij door de wettige overheid der Kerk bekleed is, maar tevens aan de erkenning en bekrachtiging van het tijdelijk gezag; waaruit tegelijk blijkt de onbevoegdheid van den Gouverneur-Generaal van Neêrlandsch Indie, om (de kerkelijke magt voor een oogenblik ter zijde stellende) waardigheidsbekleeders, door het Hoofd van den Staat zelve bepaaldelijk aangesteld, in de uitoefening hunner functien te schorsen; onbevoegdheid welke nog grooter wordt, wanneer die schorsing zich alleen grondt op daden, welke de bedoelde persoon pleegt krachtens de magt, hem door een gezag, dat buiten het bereik van de tijdelijke overheden ligt, geschonken, in welke magt hij door de beslissingen van het Hoofd der tijdelijke magt erkend en bekrachtigd is. Tevens wordt uit die stukken gestaafd hetgeen wij in ons vorig nummer hebben medegedeeld: namelijk dat de H. H. Geestelijken, die Mgr. Grooff als assistenten vergezeld hebben, bij Koninklijk Besluit als geestelijken voor Neêrlandsch Indie erkend zijn. Dit besluit was wel te Batavia nog niet bekend, toen de Gouverneur-Generaal zijn ongehoord besluit uitvaardigde, maar behalve dat zulks Z. Exc. niet van de onwettigheid en onbevoegdheid zijner daad afziet, komt het bij die daad nog het bezwaar van voorbarigheid voegen; daar het toch Z. Exc. niet onbekend zal geweest zijn, dat men bij Z. M. in instantie was, om die erkenning te verkrijgen.

Verwondering heeft het ons gebaard, dat de Staats-Courant nog geen woord gerept heeft over dit voorval en zelfs het besluit van den Gouverneur-Generaal niet heeft medegedeeld.

Wij intusschen blijven steeds vertrouwen op de rechtschapenheid en de regtvaardigheid van onzen geëerbiedigden Koning, die niet zal gedoogen, dat zijn vertegenwoordiger in Neêrlandsch Indie zich eene magt aanmatigt, hooger dan de koninklijke magt zelve en dat de Kerk, welker kinderen, onder Zijne onderdanen, zoo gehecht en getrouw zijn, door eenen Gouverneur-Generaal op eene zoo verregaande wijze in hare wettige bedienaren gekrenkt worden. Recht juicht! . . . Geen wonder!

Ziet hier de bedoelde stukken:

Bij beschikking van het Departement van Kolonien van den 3 februarij 1840 N°. 49 is bepaald:

1° Dat in het vervolg geene priesters, van hooger rang, dan dien van Geestelijke der 3^e. Klasse, naar Indie zullen worden gezonden, ten zij de belangen der R. C. Kerk aldaar, in bijzondere gevallen eene uitzondering op dien regel mogt gebieden, en

2°. Dat de bevordering dier Geestelijken tot hooger rangen, even als hunne plaatsing of verplaatsing in Nederlandsch Indie, zal geschieden door den Gouverneur-Generaal, op de voordragt van of na gehouden overleg met den praefectus apostolicus aldaar, die de vereischt wordende kerkelijke zending of geestelijke jurisdictie voor iederen rang op elke plaats verleent.

16 December 1842.

N°. 72.

Wij Willem II. enz.

Gezien het rapport van onzen Minister van Staat, Directeur voor de zaken van de R. K. Eeredienst 26 november jl. N° 1/D232 kabinet, en van onzen Minister van Kolonien, dd. 6 december 1842, N°. 563 Geheim, ingediend ten gevolge eener mededeeling van den Zaakgelastigde van den H. Stoel bij ons Hof, gedagteekend 24 november 1842, waaruit blijkt, dat Zijne Heiligheid de Paus heeft benoemd:

a. Tot Apostolischen Vicaris van Batavia voor de Nederlandsche bezittingen in Oost-Indie, bekleed met de waardigheid van Bisschop onder den titel van Canea in partibus infidelium, den Heere Jacobus Grooff, thans Apostolisch Praefect der missie Suriname; en

b. Tot Apostolischen Vicaris van Curaçao in West-Indie, met de waardigheid van Bisschop onder den titel van Citrium in partibus infidelium, den Heere Martinus Joannes Niewindt, tegenwoordig Praefect der missie Curaçao, wordende hij tevens voorloopig belast met het beheer der missie van Suriname, opengevallen door de bevordering van den Heere Grooff voornoemd.

Gelet op artikel 65 der grondwet, zoo mede op de Koninklijke besluiten van 5 October 1828 N°. 205, 9 augustus 1832 N°. 89; 22 september 1832 N°. 79, 11 december 1835 N°. 88 en 2 september 1837 N°. 110.

Hebben besloten en besluiten:

De heeren J. Grooff en M. J. Niewindt worden erkend in hoedanigheid van Apostolische Vicarissen respectievelijk van Batavia en van Curaçao, wordende hun tevens verlof verleend tot het aanneemen der waardigheid van Bisschop in partibus infidelium onder den titel hierboven voor ieder omschreven.

En is onze Minister enz.

Bij koninklijk besluit van den 9 maart 1843 N°. 57 is

1°. Aan den Heer J. H. Scholten, laatst Praefectus Apostolicus der R. K. zending in Nederlandsch

Indie en pastoor te Batavia een eervol ontslag verleend uit zijne betrekking van Pastoor bij de R. K. gemeente te Batavia en

2°. Ter vervulling van de vacature door het voormelde ontslag ontstaan tot Pastoor bij de R. K. gemeente te Batavia benoemd de heer Jacobus Grooff, benoemd Apostolisch Vicaris van Batavia voor de Nederlandsche bezittingen in Oost-Indie en Bisschop van Canea in partibus infidelium, en zulks onder genot van de geldelijke voordeelen, voor nieuw benoemde geestelijken vastgesteld.

Bij koninklijk besluit van 12 december 1845 N°. 126 is de Gouverneur-Generaal van Neêrlandsch Indie gemagtigd om de R. K. geestelijken

Jan Daniel Escherich

Bernardus Kerstens

Arnoldus Heuvels en

Joannes van den Brand

thans allen reeds aldaar aanwezig te beschouwen, als bezittende het radicaal van Geestelijke der 3^e klasse, en om aan hen in geval van verplaatsing bij voorkomende vacatures te doen uitbetalen eene gratificatie van f 1275.

Wij hebben niets naders vernomen omtrent de zaak van den priester Contrefatto. Het deswege onlangs gebeurde door ons medegedeeld, schijnt eene kuiperij te zijn, waarvan de draad nog niet ontdekt is. Is de advocaat Ch. Ledru de bewerker derzelve, of is hij het slagtoffer geweest eener schandelijke mystificatie, uitgevonden door menschen, die hun vermaak in ergernissen vinden, vooral wanneer daarbij middellijk of onmiddellijk de godsdienst en hare bedienaren betrokken zijn? Wij hellen tot de laatste opinie over, omdat ook andere achtenswaardige mannen (ingeval Contrefatto's onschuld een opraapsel mogt zijn, waarover ons nog geene stellige uitspraak bekend is) het slagtoffer dier mystificatie zijn geweest. Wat ons betreft, wij herhalen hetgeen wij reeds gezegd hebben. Als catholijken hebben wij geen belang bij de onschuld van Contrefatto. Een menschlievend oogmerk alleen heeft ons die zaak doen omhelzen. Trouwens een priester blijft mensch; als mensch is hij burger; als burger geniet hij de bescherming der wetten, zondig tegen die wetten is hij als burger strafbaar, en noch de Kerk noch de waardigheid van een priesterlijken stand kunnen door zijne misdrijven lijden. Intusschen willen wij hier eene grove dwaling herstellen, door het vuil blad, dat in Nederland het protestantismus ontsiert en onteert, gepleegd. Volgens dat blad zou Contrefatto in 1827 tot twintigjarige dwangarbeid veroordeeld zijn geweest en zou het opraapsel zijn.

onschuld na het voleindigen dier straf aangevallen hebben en het blad verklaarde, toen het zulks zeide, het proces van Contrefatto voor zich te hebben. Het is echter onwaar: Contrefatto is veroordeeld geworden tot: topronkstelling, brandmerk met de letters T. P. en tot eeuwigdurende dwangarbeid. Na eenige jaren in dwangarbeid te hebben doorgebracht, heeft hij commutatatie van straf verkregen en is hij van de galeijen naar het tuchthuis te Rennes gevoerd; tot dat hij, eindelijk, in het afgelopen jaar volledige gratie en kwijtschelding heeft verkregen. Deze weldaden heeft Contrefatto te danken gehad aan het voorbeeldig gedrag, dat hij steeds gedurende het ondergaan zijner straf gehouden heeft.

Het bovenstaande wordt hier door ons te nedergeschreven, ter gelegenheid dat wij uit Parijs vernemen, dat de advocaat Ch. Ledru door den raad van discipline zijner orde voor een jaar geschorst is, om den brief, welken hij in de zaak van Contrefatto geschreven heeft.

ITALIË.

ROME. De H. Vader, die steeds eene volmaakte gezondheid geniet, heeft op vrijdag 20 maart de vierde predicatie van de Vaste, door den E. P. de Rovereto, in het paleis van het Vaticaan gehouden bijgewoond.

— Eene bedroevende botsing heeft den 16 maart plaats gehad tusschen beschonkene *carabinieri* en eenige bewoners van de wijk *di Borgo Nuovo*, in de omstreken van Sint Pieter. De officieren hebben de soldaten naar hunnen post doen terugkeeren, waarna de herstelling der rust volgde. Ofschoon geene staatkundige reden zich bij dezen twist voegde, kon echter het opvliegend karakter van dat gedeelte der bevolking van Rome ernstigere gevolgen na zich gesleept hebben. De voorzichtigheid en vastberadenheid van het gouvernement hebben echter al de gevaren, die de openbare rust bedreigden, gelukkig afgekeerd.

De tijdingen uit de Legatien zijn allezins geruststellend. Een der voornaamste bewerkers der zamenzwering van Rimini, Renzi, heeft bekentenissen afgelegd, welke de pauselijke regering op het spoor hebben gebracht der revolutionaire complotten en aldus alle verdere pogingen tot opstand bijna onmogelijk gemaakt.

POLËN.

Keizer Nicolaas heeft den 16 maart eene ukase uitgevaardigd waarbij tegenbevel wordt gegeven voor de terugroeping onder de vanden der oude soldaten die in de gewesten Wilna, Kowno, Grodno, Volhynie, Podolie, Kiew en het koninkrijk Polen verspreid waren, aangezien deze maatregel niet meer noodzakelijk wordt geacht.

— Het hoofd der politie te Warschau heeft den 24 maart een bericht uitgevaardigd, waaruit blijkt dat de goederen der drie aanvoerders van den opstand, gepleegd te Siedlce, Potozki, Koeischewski en Tarski, op bevel van den Czaar verbeurd zijn verklaard.

— Het schijnt dat Pruisen, Oostenrijk en Rusland zich eerlang zullen bezig houden met de bepaalde reorganisatie van de republiek Krakau.

— Nu de zaken van Polen eene zoo algemeene deelneming verwekken, achten wij het niet ongepast eenige statistieke opgaven over de uitgestrektheid en de bevolking van dien Staat mede te deelen.

In deszelfs oude grenzen strekte Polen zich uit van de Oostzee tot de Zwarte Zee. De Pruth en de Karpathen scheidden het af van Moldavie en Hongarije. Deszelfs grenzen aan het Westen waren afgepakt door Bohemen, Brandenburg, Pomeranie en aan het Oosten strekten zij zich uit over de Dwina en de Dnieper.

Deszelfs tegenwoordige bevolking, naar de nauwkeurige opgaven, bijeengezamen door M. J. B. Głuchowski, schrijver van: *Polen in deszelfs oude grenzen* wordt aldus verdeeld:

Onder het gebied van Oostenrijk, omstreeks 800,000 inwoners, onder dat van Pruisen 550,000, dat van Rusland: poolische, lithauwsche en russische gewesten, welke niet verward moeten worden met de russische of moedovische gewesten, 18,000,000; waarbij genoeg moet worden de bevolking der provincien van de Kozakken en Tartaren

der Zwarte Zee 5,000,000; republiek van Krakau 120,000. Algemeen bedrag 33,420,000.

Ziedaar het approximatief bedrag der bevolking van Polen vóór deszelfs verbrokking.

ZWITSERLAND.

De groote raad van Zurich heeft den 24 maart zijne gewone voorjaars vergadering geopend. Hij heeft zich bijzonderlijk bezig gehouden met de wet tegen de communisten, in zoo ver dit genootschap den *DIESTAL* predikt en verdedigt. Den 21 maart heeft de bernsche Constituanten zich geconstitueerd verklaard en bij die gelegenheid eene proclamatie aan het volk uitgevaardigd. De ongenade van den ouden avoyer is beslist; hij is niet benoemd kunnen worden onder de groote commissie van zeven en twintig leden, die belast is de eerste grondslagen der toekomstige constitutie te bewerken. Deze commissie bestaat enkel uit de radicale notabiliteiten, dat is uit de vrijcorpseu, derzelver aanhangers en vrienden.

DUITSCHLAND.

Het dagblad van Silesie behelst een kabinets order van den 19 maart, gerigt aan den luitenant generaal graaf von Brandenburg, waarbij de Koning van Pruisen aan het leger en de *landwehr* zijne tevredenheid betuigt over hun gedrag, gehouden bij gelegenheid der gebeurtenissen van Krakau.

SAKSEN. De Tweede Kamer van het koninkrijk Saksen heeft de toelaag geweigerd van 200 kroonen aan den Apostolischen-Vicaris, bestemd tot dekking der kosten zijner reizen en bezoeken door het Vicariaat. Zij was zelfs geneigd om hem zelfs zijn gewoon inkomen van 600 kroonen te weigeren, onder voorwendsel dat, daar hij afgevaardigde van den Pausis, zijn standpunt onnatuurlijk was in eenen protestantschen Staat. Maar toen de minister van Wietersheim aan de Kamer verklaarde, dat men in dat geval zijne toevlugt tot Rome zou moeten nemen, om het geestelijk beheer der Saksische kerk onder de jurisdictie van eenen vreemden bisschop te plaatsen, heeft de Kamer, over dit voorstel verschrikt, de toekenning der jaarwedde toegestemd, ofschoon nog met eene oppositie van 23 stemmen.

— Uit Múnchen schrijft men dat den 22 febr. vijf protestanten hunne dwalingen hebben afgezworen in de groote en prachtige hofkerk van den H. Gaëtanus. Onder de bekeerlingen bevond zich een protestantsch candidaat in de theologie, die onmiddellijk zijne catholieke theologische studien heeft aangevangen.

De deutsche bladen bevestigen de reeds door ons gemelde bekeerungen van drie gravinnen van Rechenberg.

— De protestantsche zendeling, Josephus Wólf, bekend door de reis welke hij naar Boekharie ondernomen heeft, om onderzoek te doen naar het lot van den engelschen kolonel Stoddart en zijnen lotgenoot den kapitein Connelly, heeft aan de protestantsche geestelijkheid van Duitschland eenen brief geschreven, waarin hij haar vermaant op hare hoede te zijn tegen Jan Ronge en zijne wereldsch eeraucht. Hij verwijt aan den secretaris de volkschriften op te wekken zonder aan hetzelfde Christus als voorbeeld voor te houden en het Evangelie als teugel aan te wenden. Nog verwijt hij hem dat terwijl hij tegen de tentoonstelling van den H. Rok te Trier heeft uitgevaren, hij nog gedooft, dat zijne handlangers *soufards* verkoopen en rondventen, waarin zijn afbeeldsel gedrukt staat. Hij spoort hem dus aan, zich te onttrekken aan de verwarring, waarvan hij de oorzaak is en den Heer te dienen in ootmoed en afzondering. Wat de protestantsche geestelijkheid van Duitschland betreft, hij bezweert haar, om aan de andere natien het voorbeeld te geven van twee Gods, Heide en Jesus Christus en eerbied voor de koningen. De *voornamste* predikant Wólf schijnt weinig bekend te zijn met het karakter van Ronge en nog minder met den tegenwoordigen geest der evangelische bedienaren.

TRIER, 29 maart. Een gisteren avond alhier aangekomen schipper verhaalt eene treurige gebeurtenis, welke jl. vrijdag op den Saar tusschen Eusdorf en Saarlouis, zou hebben plaats gehad. De aldaar overzettende pont zou, met 60 menschen, door het grootste deel vrouwen en twee wagens die overladen waren, ter nauwernood van land afgestoken, ten gevolge van het binnendringende water gezonken en de meeste een offer der golven geworden zijn.

SPANJE.

MADRID 24 maart. Men verzekert dat de *Eco-tador*, de *Clamor Publico*, de *Universal* ende *Eco del Comercio* in staat van beschuldiging gesteld zijn. Dit laatste dagblad heeft in een kind gedrukt bericht aangekondigd, dat het behoort op te wijziging van het decreet op de drukpers en op aankondiging van de zijde zijner collega's eener uiter van spreken, welke zal gedooft, dat een k zijne taak zal kunnen voortzetten. In allen geval, zegt het, zullen wij spoedig onze uitgaf hervatten.

— *El Tiempo* zegt dat de depeche aan den Infant don Enrique overgebracht, het bevel inhoudt van onder zeil te gaan naar eene overzeesche bestemming.

— Hetzelfde blad meldt een nieuw misbruik van magt door het nieuw ministerie gepleegd. Eergisteren, 22 maart, zegt het, is don José Buchental, buger van Madrid, bij den burgerlijken commandant ontboden en heeft aldaar, uit naam van het gouvernement, bevel ontvangen om binnen eenige uren de hoofdstad en binnen weinige dagen Spanjes grondgebied te verlaten. Dit bevel is ter uitvoering gebracht. Wij kunnen de reden niet eener zoodanige uitdrijving; doch welke zij ook wezen moge, wij kunnen onze goedkeuring niet hechten aan zoo eene onwettige daad. Het gezag heeft wettige middelen van onderdrukking genoeg aan de hand om niet te behoeven tot het willekeurige over te gaan.

FRANKRIJK.

PARIS 31 maart. De Kamer der Gedeputeerden heeft gisteren de beraadslaging aangevangen omheden voortgezet over het met Belgie gesloten tractaat. Een aantal redenaars hebben zoo voor als tegen het ontwerp gesproken, hetwelk echter ongetwijfeld met eene groote waarde zal aangenomen worden; want, zegt het *Journal des Débats*, er kunnen geene ernstige bedenkingen tegen hetzelfde geopperd worden.

— Het *Journal des Débats* deelt eenen brief mede uit Lemberg, waarin een droevig tooneel wordt opgehangen van de gruwelen en moordenarijen door de boeren op de edellieden gepleegd. Volgens dezen brief hebben eenige Oostenrijksche officieren bij die gelegenheid de edelmoedigste gevoelens aan den dag gelegd. Onder anderen noemt men den heer de Polignac, zoon van den voormaligen minister, die officier in Oostenrijksche dienst is. Die dappere jongeling, de ongelukkige kinderen der eigenaren, welke de boeren om het leven wilden brengen, willende redden, heeft er zoo velen gekocht als hij maar verkrijgen kon. De boeren stonden ze hem af voor 40 kreutzers (75 cents) per hoofd. Onder het schrijven van dezen brief, werd het land nog doorkruist door benden gewapende boeren, die georganiseerd waren door den Oostenrijkschen kolonel Benedek, en overal dood en verwoesting verspreidden.

Gallicie is niets meer dan een bloedbad, zegt een correspondent uit Krakau aan hetzelfde blad. De klagten zelfs hebben opgehouden. De voornaamste ingezetenen zijn gevangen genomen of gedood. De landgoederen zijn aan de wreedaardige plundering overgelaten. Men kan zich geen begrip maken van die opvolging van heftigheden; men staat verstomd voor deze afgrond van rampen. Dertig jaren zijn niet genoeg om dezelve eenigzins te herstellen.

BELGIË.

BRUSSEL, 1 april. De *Moniteur* van heden deelt de koninklijke besluiten mede, waarbij een einde aan de ministeriele crisis wordt gemaakt.

Het ontslag van den heer van de Weyer, als minister van binnenlandsche zaken is aangenomen en in deszelfs plaats benoemd den graaf de Theux.

Het ontslag van den heer C. d'Hofschmidt, minister der openbare werken is aangenomen en in deszelfs plaats benoemd den heer G. J. de Bayay, secretaris-generaal bij genoemd departement.

De luitenant-generaal baron Pisse is benoemd tot minister van oorlog.

Het ontslag van de heeren baron J. d'Anethan, minister van justitie, A. Dechamps, minister van binnenlandsche zaken, Baron, minister van financiën, alsmede van de leden van den raad der ministere, graaf de Muelenaere en baron d'Haart, is door den Koning niet aangenomen; zoodat deze heeren hunne portefeuilles en betrekkingen blijven behouden.

NETHERLAND.

's HERTOGENROSGEN 2 April. Het door Van gorderhand vernemen wij dat het door

de Staten van dit gewest ontworpen polder-regement, hetwelk in de buitengewone vergadering der Provinciale Staten van 23 en 24 februarij, met de aanmerkingen der regering ter tafel geweest is, thans bepaaldelyk door Z. M. den Koning goedgekeurd en bekrachtigd is. Deze voor ons gewest zoo belangrijke tijding zal voorzeker met de meeste belangstelling vernomen worden.

Ten gevolge der op gisteren uitgevaardigde en in een buitengewoon supplement op ons nummer van 11. donderdag medegedeelde wapperden heden van een aantal gebouwen de nationale vlag, werd herhaalde malen het carillon en het klokkengeluid gehoord en was des avonds het stadhuis prachtig geillumineerd. Terwijl hetzelfde door het muzikkorps des koninklijks schutterij, bij wijze van serenade, een aantal keurige stukken werden uitgevoerd. Aldus werd op heden de vreugd der regering en der ingezetenen onder hoofdstad aan den dag gelegd, wegens de verleende concessie tot het aanleggen van den Zeeuwsch-Noord-Brabandschen-Limburgschen Spoorweg en de bepaling van de vestiging van een station van dien spoorweg binnen dieze provincie.

Van de te nemen maatregelen de navolgende bijzonderheden omtrent de spoorwegverpanden. De te nemen maatregelen te Middelburg, het Sluis, zal gedeeltelyk worden; de Kreekerak zal gedeeltelyk gedempt of, er zullen bruggen over gelegd worden. De spoorweg zal loopen langs Bergen-op-Zoom, Roosendaal, Breda, Oude Loon-op-Zand tot 's Hertogenbosch, van daar op Veghel, Helmond, 's Hertogenbosch en Maastricht. Aan den concessionaris wordt door het Rijk afgestaan de Noord-Canaalijk van 's Bosch tot Helmond. Voor het einde van 1850 moet de geheele baan gereed zijn, en binnen drie jaren die van 's Hertogenbosch tot Veghel. De hoogste prijs voor passagiers is bepaald op 5 cents per mijl, 1000 Ned. Ellen, (of 5000 Ned. Ellen) worden op 1 uur afstands gerekend de minste prijs op 2 1/2 cents; voor troepen 1/3 die van passagiers. Om de kosten der vesting werken, die veranderd moeten worden, te bestrijken moet de concessionaris aan het Rijk betalen een miljoen guldens; daarbij moet hij 500,000 guldens consigneren, welke verbeurd zullen zijn, behalve in het jaar 1850 de spoorweg niet voltooid is.

— De Limburgsche Kerk van den Spoorweg van Middelburg naar Maastricht begint daags zullen aanvangen. De eerste aanleg zal plaats hebben in de onstrekken van 's Hertogenbosch.

— Bij Resolutie van Z. Exc. den heere minister van binnenlandse zaken, de dato 28 maart no. 150, is het kermis alhier te verzetten op zondag voor den dag van den H. Joannes den Dooper (24 juni). Het kermis van 's Bosch op den 27 juni zal plaats hebben.

— De Eerste Kamer der Staten-Generaal heeft in hare zitting van gisteren, aangenomen het ontwerp van wet tot regeling van den accijs op de suiker; 2° dat de suikerfabrieken gener buitengewone bijdrage aan de Maatschappij van welvaart; en 3° dat tot overbrenging op de jaren 1846 van gelden, toegestaan worden, voor den Mint.

— Bij Z. M. besluit van den 28 maart 1846, no. 84, is benoemd, tot notaris te Geldrop, arrondissement Eindhoven, P. C. J. van Galen, thans notaris-klerk te Bommel, mede in dat arrondissement gelegen.

TWEDEDE KAMER DER STATEN-GENERAAL

Zitting van 31 Maart

In de zitting van de Tweede Kamer der Staten-Generaal van heden, is door den heer Voorzitter kennis gegeven, behalve van eenige bij de kamer ingekomen petitiën en boekwerken, dat de Eerste Kamer zich heeft vereenigd met de aangenomen voordragt, strekkende tot verhooging van hoofdsom van de begrooting van uitgaven over 1846. Voorts is bepaald, dat de discussie over het wetsontwerp tot leasing van het fonds voor den landbouw, zal plaats hebben op vrijdag aanstaande en dat morgen het fonds voor de nijverheid, na afloop van eerstgemeld ontwerp.

De commissie tot de petitiën heeft ook verslag gedaan op eenige in hare handen gestelde adressen. Daarna heeft de voorzitter, gebruik makende van het regt hem bij art. 109 der grondwet verleend, de openbare zitting opgeheven en is de vergadering overgegaan in comité-generaal. Men meent te weten, dat in hetzelfde eenige mededeelingen zul-

len gedaan worden, omtrent een der in de Kamer ahangige wetsontwerpen en wel om de voortzetting van den weg van 's Bosch naar Culemborg. Daar ook omtrent dit wetsontwerp reeds het algemeen verslag is uitgebracht, zoo is hier te verwachten dat de discussie daarover waarschijnlijk op morgen of overmorgen zal plaats hebben.

LATERE BERIGTEN

De dagbladen deelen eene pauslijks bryve mede, gedagteekend 27 februarij 1846 en gerigt aan den bisschop van Tarnow in Gallicio, waarin de H. Vader zijne droefheid over de beruimde zamenzwering en vooral over de deelneming van eenige geestelijken uitdrukt. De *Univers* zegt omtrent deze bryve: »Wij onthouden ons van alle uitwijding; slechts willen wij doen opmerken dat toen de H. Vader den 27 februarij den brief teekende, bestemd om eenen opstand te voorkomen, welken ieder christen hart zich heden gelukkig zou achten te verhinderen, de tijding van den opstand nog niet te Rome kon zijn. Trouwens de opstand is den 21 uitgebarsten; de tijding daarvan is op zijn vroegst den 23 te Weenen ontvangen; de snelste koeriers hebben acht dagen noodig om van Weenen naar Rome te reizen; stellen wij slechts zeven dagen, dan zullen wij bevinden, dat eerst den 1 of 2 maart, dat is vier of vijf dagen nadat de Paus aan den bisschop van Tarnow geschreven had, de H. Vader nog onbekend was met den opstand van Krakau.

Het *Zalvoerein blatt* dat de Stuttgardt wordt uitgegeven, verzekert dat het pruisisch gouvernement aan al de Staten van het *Verein* eene nota heeft gezonden, waarin het verklaart dat het oogenblik is gekomen, om een eenparig besluit te nemen over de hoofdbeginselen, welke tot grondslag moeten dienen aan de staatkunde des *Vereins* en het tarief. Dit zou, volgens deze nota's de eerste zaak zijn waarmede men zich op het buitengewoon congres dat te Berlijn zal gehouden worden, zou bezig houden.

De voorzittende minister te Madrid heeft eene lange conferentie gehouden met onderscheidene bisschoppen, die zich te Madrid bevinden. In deze is gehandeld over de geschikte wijze, om behoorlijk en op eene duurzame wijs in het onderhoud der godsdienst en harer bedienaren te voorzien.

De beraadslaging over het belgisch handelstraataat is den 31 maart in de fransche Kamer der Gedeputeerden voortgezet. In die zitting heeft de Kamer een einde gemaakt aan de algemeene beraadslagingen en gisteren is zij tot de behandeling der artikelen overgegaan. Bij deze gelegenheid is de kwestie van den door België gepleegden nadruk weder ter sprake gekomen en wijdloppig behandeld geworden.

Men verzekert te Brussel dat de heer Mercier zich gereed maakt naar de Lage terug te keeren en de onderhandelingen te hervatten met de nederlandsche gevolmagtigden, betrekkelijk den ontstane tarief-oorlog.

Ingezonden Stukken.

VOORUITGANG EN VOLKS-BESCHAVING!

Als eene bijdrage tot de nader kennis van den tijd, dien wij beleven; hoe niet tegenstaande het geroep van vooruitgang, verlichting en volksbeschaving, men meer en meer zich in het duisternis verliest en hetgeen eene eerste plaats in de gedachte moet hebben, nauwelijks eenige beachting waardig keurt, kan het volgende dienen.

In de stad Hoorn, provincie Noord-Holland, waar de Edel Achtbare Raad der stad voor eenigen tijd eene belasting op de konden gesteld heeft, zoodat vele van die getrouwe wachters van woonplaats hebben moeten veranderen, hebben de Leeraars der onderscheidene gezindheden ten vorigen jare in de maand maart gezamenlijk een rekwest ingediend aan de Edel Achtb. Heeren Burgemeester en Wethouders der stad Hoorn, opdat de Kermis of Jaarmarkt, welke aldaar sjaarlijks in de week voor Paschen gehouden wordt en in de Paasche week voortduurt geheel mocht worden afgeschaf of op een anderen tijd verzet of ten minste alle vermakeligheden daarmede verbonden, geheel en al mochten worden verhinderd. Het is genoegzaam bekend, dat door kermissen en jaarmarkten, vooral nu de godsdienst geheel daarbuiten wordt gehouden, de zedelijkheid onder het volk niet toeneemt; maar vooral moet

het houden van een kermis of jaarmarkt met publieke vermakeligheden, in dagen als die van de week voor en na Paschen, die voor ieder christen, welke nog in Christus Gods naam aanblijft, iets trefzams en hartverheffends hebben, zeer nadeelig op de zedelijkheid en de godsdienstige dekwijde en gevoelens van het volk werken; er moet hier noodzakelyk een strijd van gedachten en van gevoelens ontstaan en in ieder mensch op zich en in de menschen onder elkander, het is hier geene gewone kermis; maar eene kermis op eenen tijd, waarin men zich aan godsdienstige gevoelens wil overgeven, waarmede de lufdruchtige kermisvreugd in strijd is.

Het gezond verstand en het godsdienstig en zedelijk gevoel van het Edel Achtbaar Bestuur der stad Hoorn, moest voldoende zijn, om dergelijke wanorde weg te nemen, maar het is noodig geweest dat al de Leeraars der onderscheidene gezindheden zich vereenigd tot het stadsbestuur hebben moeten wenden. En wat is het gevolg van eenen stap, ter bevordering van zedelijkheid en volksbeschaving gedaan door een groot getal uitstekende mannen? Men verzekert, dat het Edel Achtbaar Bestuur der stad Hoorn, dergelyk aanzoek, als van te gering belang, geen antwoord heeft waardig gekeurd; dit ten minste kan met zekerheid gemeld worden, dat deze kermis of jaarmarkt, met al de daarmede verbonden publieke vermakeligheden ten bepaalden tijde dit jaar zal plaats hebben, ter verdooving der godsdienstige gevoelens, tot stoornis der godsdienst-oefeningen en tot ergernis van het edel denkend en gevoelig hart, dat treurt bij het beschouwen van zijnen Verlosser aan het Kruis.

Het is te hopen, dat met het volgende jaar de zon met haren lichtglans het brein dezzer Edel Achtbare Heeren moge verlichten tot bevordering van ware verlichting en volksbeschaving.

Eendragt maakt Magt!

Roomsch en Onroomsch moeten in het constitutionele en vrije Nederland elkander de hand kunnen drukken, als het belang van den Staat dit vordert; Roomsche en protestantsche kerken, mogen ja moeten elkander bestrijden, als het de personele overtuiging van de godsdienst geldt; we hebben nog onze Nieuwsbladen; nog is de drukpers grondwettelijk vrij, welke eenen kaufstogt het rijk der duisternis ook bezig zij te ordenen. De Hemel bescherm de vrije pers, dat palladium onzer constitutionele vrijheid! We hebben den *Evangelischen Bode*, de *Nederlandsche Katholieke Stemmen*, de *Reformatie*, de *Katholiek*; ieder strijde voor hare overtuiging volkomen vrij, maar de Kerk kome niet op het terrein van den Staat; dat terrein is heilig voor ieder Nederlander, die het met Vorst en Volk wel meent. Op dat terrein ontmoeten zich Roomsche-Katholiken en Protestanten, als kinderen van eenen vader, als broeders van den grondwettelijken staat. Wij moeten ons toch niet laten misleiden, constitutionele Nederlanders, door de schrikbeelden, van Jesuiten en Ultramontanen, noch ook door het Protestantisme dat wel, op kerkelijk terrein, zoo lang het bestaat de vijand van Rome moet blijven; maar die kerkelijke oneensgezindheid kan en zal, waar onze grondwet, ook met opzigt onzer godsdienstige vrijheid, wordt nagelêrd, den Staat, het Nederlandsche volk, niet schaden. De Staat bescherm allen en zegt, waar eene gezindte haar grenzen zoude willen overtreden: tot hiertoe, en niet verder! En dan, als dit woord der hooge constitutionele Regering gesproken is, dan buigen zich partijen eerbiedig voor de wet: dit belooft constitutionele Nederlanders. Ik weet het wel, landgenooten, men zoekt u soms diets te maken, of een Roomsche-Katholiek zoude niet voor constitutionele vrijheid zijn, was hier te lande haar Eeredienst maar de heerschende; of, Roomsche-Katholiken, ziet wel toe, dat men u door dit of door dat, niet belemmere in het uitoefenen van uwe godsdienst; maar zoo verandert zich satan in een engel des lichts; doch het einde is niet anders dan, tweedragt en verlies van wetensvrijheid voor de eene of andere partij. Waar geene strenge wet allen beheerscht, kan het heden mijn, morgen, zoo als men pleegt te zeggen, zijn, worden. Vrijheid verloor, als verloren! De aristocratie en oligarchie, die op uit, om de orde van wettievende Nederlanders het politiek schrikbeeld van democratie voor te spiegelen; laat u echter niet mis-

leiden. Wanneer wij eene grondwets-herziening, een ander kiesstelsel, een verantwoordelijk ministerie, eene onthindbare Kamer wenschen, dan zijn we daarom nog geen democraten of gemaskerde republikeinen. Zie Engeland, zie Frankrijk, deze zijn constitutionele staten in den waren zin des woords; wij hebben vóór 1840, slechts in naam en niet met er daad een constitutionele Staat geheeten, en zijn wij onder die Regering dan zóó gelukkig geweest? Halve maatregelen zullen nimmer doel treffen; een Staat die gelukkig zal zijn, moet zuiver monarchaal, zuiver constitutioneel, of zuiver republikeinsch zijn, hetgeen men van het eene of andere zoude willen afdingen of bijlappen, verminkt het geheel, en alle zelfstandigheid tot handelen is in zoodanige verknoeide Staten onmogelijk, en eindigt immer in de grootste ellenden óf voor de Vorsten óf voor het Volk; of voor beiden.

De aristocratie en oligarchie, partijwillende trekken van de liefde der Nederlanders voor den Oranje Vorst, willen ons diets maken, dat we het toeleggen op zijne waardigheid en magt; dit is al weder een schrikbeeld, landgenooten, dat men u voorspiegelt. Juist wij willen den troon van onzen geëerbiedigden Koning bestendigen; den liefbaren Vorst moet bij ons niet verward kunnen raken in de om hem heen gespreide netten van eerzucht en eigenbelang. Merkt op: daarom werd u niet lang geleden, Englands Koningin afgevaardigd als eene dwaze, ontvredene vrouw, met gebondene handen; maar men vergat op te merken dat haar geërfde troon geen autocraten zetel was, en men haar al zeer gemeen als eene ontvredene afscheide met hare positie. Wij hebben onzen geëerbiedigden Koning te lief, om Hoogstdezelven prijs te geven; wij zijn in dit opzigt conservatief! — Leve de Koning en het constitutionele Vaderland! is onze leus! —

F. Maart 1846.

Vriend van Vorst en Vaderland.

Advertentien.

TEN KANTORE VAN L. Hartogensis, naast het Wild Varken te 's Bosch.

is wederom in de Vierde Klasse, der thans trekkende 198ste Loterij op N°. 13417, GEVALLEN DE ALLERHOOGSTE PRIJS VAN 25000 Gulden.

Ten gevolge der ontbinding van de AZIJNMAKERIJ,

GENAAMD DE

POSTHOORN.

onder de Firma G. Abbeema en Jos. Smulders alhier, hebben de Ondergetekenden de eer, hunne geëerde begunstigers mede te deelen, dat zij genoemde Afsaak, op denzelfden voet zullen blijven continueren.

's Hertogenbosch, 1 April 1846.

G. ABBEMA.

A. J. M. VAN DEN BOGAERT.

Zomerdienst.

Vertrik van 's Hertogenbosch op Elmhorst; bij de Wed. C. VAN GEEFFEN en OFFERMANNS, in plaats van des namiddags ten drie ure, die namiddags ten half zes ure, te beginnen met des 1 April.

PENSIONNAAT

BESTUURD DOOR

A. Zilgens en Zoon,

BREEDSTRAAT BIJ DE KLEINE MANK, WIJK 4, N°. 730, te ANTWERPEN.

Dit Instituut is ingerigt om aan een bepaald aantal jongelingen eene wel bezorgde Opvoeding en een breed Onderwijs te geven. Het tweede half schooljaar neemt aanyang den tweeden Maandag na Paschen, 20 April, prospectussen, tot nadere inlichting zijn te hebben bij den Drucker en Uitgever van dit Instituut.

HENDRIK ANTONY BYFOET,

Notaris te 's Hertogenbosch, heeft voor zijne Principalen provisioneel verkocht, en zal op Dingsdag den 14 April 1846, bij het uitbranden van waallicht, sfaal verkoopen:

Onder 's Hertogenbosch.

EERSTE KOOP.

Eene Kapitale LINNENBLEEKERIJ, met aangelegen twee fraaie WONINGEN, MOESTUIN, BLOEMTUINTJE en gemetseld WAAKHUIS, op den Vugterdijk in het Bleekerstraatje, gekwoteerd J. No. 9, V. No. 10, kadastraal bekend sectie G. No. 1289, HUIS en ERF groot 01 Roede 04 Ellen, sectie G. No. 1967, HUIS en ERF groot 01 Roede 50 Ellen; sectie G. No. 1286 LINNENBLEEKERIJ groot 28 Roeden 40 Ellen; sectie G. No. 1922, TUIN groot 06 Roeden 79 Ellen en eindelijk een HUISJE staande op den Kuiperswal aldaar, kadastraal bekend sectie G. No. 1923, groot 47 Ellen. De gemelde Goederen alzoo te zamen groot 38 Roeden 20 Ellen, hebben eenen Uitgang door eene Poort in het Bleekersstraatje en nog een Uitgang door eene Poort op den Kuiperswal.

Ingezet met de Slagen op..... f 6060.

TWEDE KOOP.

Een MOESTUIN, gelegen naast de voorgemelde Linnenbleekery in het Bleekersstraatje op den Vugterdijk, met eenen uitgang in genoemd Bleekersstraatje, kadastraal bekend sectie G. No. 1966, groot 06 Roeden 66 Ellen.

Ingezet met de Slagen op..... f 890.

De Massa van den 1e en 2e Koop is met de Slagen ingezet op..... f 7030.

DERDE KOOP.

Een bijzonder goed ter nering staande WINKELHUIZINGE en ERVE, van ouds genaamd de Rode Hamer, op de Schapenmarkt, gekwoteerd A. No. 129, V. A. No. 122, kadastraal bekend sectie G. No. 765, ter grootte van 65 Ellen.

Ingezet met de Slagen op..... f 2800.

VIERDE KOOP.

Eene zeer goed ter nering staande WINKELHUIZINGE en ERVE, thans ingerigt tot eene BROODBAKERIJ, in de Lange Putstraat, met eenen Uitgang in een Gangetje, uitkomende in gemelde Putstraat, gekwoteerd E. No. 229, V. E. No. 312, kadastraal bekend sectie H. No. 918, ter grootte van 95 Ellen.

Ingezet met de Slagen op..... f 1475.

VIJFDE KOOP.

Een HUISJE staande en gelegen in de Lange Putstraat, gekwoteerd E. No. 228, V. E. No. 211, kadastraal bekend sectie H. No. 917, ter grootte van 60 Ellen.

Ingezet met de Slagen op..... f 885.

De Massa van den 4e en 5e Koop is met de Slagen ingezet op..... f 2100.

ZESDE KOOP.

Een HUISJE in het Bleekerstraatje op den hoek van den Uitgang naast de Droze, gekwoteerd J. No. 7, V. No. 6, kadastraal bekend sectie G. No. 1290, groot 21 Ellen.

Ingezet met de Slagen op..... f 250.

ZEVENDE KOOP.

Een HUISJE in het Bleekersstraatje, op den hoek naast het Huis van de Bleek, gekwoteerd J. No. 11, V. No. 12, kadastraal bekend sectie G. No. 1283, ter grootte van 32 Ellen.

Ingezet met de Slagen op..... f 250.

ACHTSTE KOOP.

Een HUISJE in het Bleekersstraatje, gekwoteerd J. No. 13, V. No. 14, kadastraal bekend sectie G. No. 2096, ter grootte van 42 Ellen.

Ingezet met de Slagen op..... f 285.

NEGENDE KOOP.

Een HUISJE in het Bleekersstraatje, gekwoteerd J. No. 14, V. No. 15, kadastraal bekend sectie G. No. 2095, ter grootte van 25 Ellen.

Ingezet met de Slagen op..... f 250.

TIENDE KOOP.

Een HUISJE in het Bleekersstraatje, gekwoteerd J. No. 15, V. No. 16, kadastraal bekend sectie G. No. 2094, ter grootte van 22 Ellen.

Ingezet met de Slagen op..... f 250.

Onder Vught.

ELFDE KOOP.

Eene HUIZINGE met SCHUUR, STAL en ERF genaamd het Heuveltje, met aangrenzende TUIN, BOONGAARD en BOUWLAND met

HOUTGEWAS, aan elkander staande en gelegen bewesten de Taalstraat nabij den grooten Straatweg, kadastraal bekend sectie B. Nos. 503, 504, 505 en 507, te zamen groot 78 Roeden, 80 Ellen.

Ingezet met de Slagen op..... f 1500.

TWAALFDE KOOP.

Een Perceel BOUWLAND met HOUTGEWAS, gelegen in het Molenvan, nabij den grooten straatweg, genaamd den Molenaakker, kadastraal bekend sectie A. No. 78, groot 1 Bunder 38 Roeden 70 Ellen.

Ingezet met de Slagen op..... f 1400.

DERTIENDE KOOP.

Een Perceel BOUWLAND met HOUTGEWAS, gelegen in het Molenvan naast laatstgemelde Perceel, kadastraal bekend, sectie A. No. 79, groot 79 Roeden, 10 Ellen.

Ingezet met de Slagen op..... f 795.

De Massa van den 12e en 13e Koop is, met de Slagen ingezet op..... f 2450.

Nadere informatien zijn te bekomen ten Kantore van den Notaris H. A. BYFOET, voornoemd.

ZEGT HET VOORT.

** In den Kelder bij den heer KROMAN, op de Penmarkt te 's Bosch, zijn te bekomen:

Puik Beste ZAND-AARDAPPELEN,

à 30 Cents de Vijf Ned. Kop.

** GEB. MULLER, Boekhandelaars te 's Hertogenbosch, hebben uitgegeven en verzonden:

HANDBOEK

VOOR

SCHOOLOPZIJNERS, GEMEENTEBESTUREN, PLAATSELIJKE SCHOOLCOMMISSIE, COMMISSIE VAN TOEZIGT, ONDERWIJZERS EN ONDERWIJZERESSEN,

IN DE

Provincie Noord-Brabant.

BEVATTENDE DE WETTEN EN BESLUITEN AANGAANDE

LAGER ONDERWIJS

VAN

15 Junij 1801, 29 Julij 1803, 5 April en 23 Mei 1806, 20 Maart 1814, 27 Mei 1830, 13 Augustus 1831 en 2 Januarij 1842;

BEKENDENS

AL DE PROVINCIALE REGLEMENTEN,

BESLUITEN EN VERORDENINGEN,

BETREKKELIJK HET LAGER SCHOOLWEZEN

IN

NOORD-BRABAND.

PRIJS f 1.25

Graanmarkt

van 's HERTOGEN BOSCH.

Woensdag en Donderdag 1 en 2 April.

ROGGE: f 6.85 a f 7.85 f 8.40.

BOEKWIJF f 7.35 f 8.90 a f 8.25.

HAVER f 3.10 f 3.50.

De middelprijs van de Rogge op de markt van 's Hertogenbosch is geweest f 8.01 het mud, de zetting van het Roggebrood f 36 cents de drie Ned. ponden. Het Ned. pond boter f 0.91 a f 1.00. AMSTERDAM, 1 April.

Tarwe en Rogge tot vorige handel; 128 p. o. b. Poels, Tarwe f 3.50, 128 p. o. Noeder f 3.20, 128 p. j. b. Poels f 3.25, bij partij; 128 p. n. Vries f 2.45, Rogge: 121 d. o. Prins f 2.65; 120 p. Oude f 2.48, Garst tot vorige handel met redelijken handel; 112, 116 p. j. Deensche f 6.00, 128 p. o. b. Poels f 3.50, 128 p. j. b. Poels f 3.25, Havet prijg f 3.10 f 3.50.

Beurs van Amsterdam

Woensdag 2 April en vierde

W. S. 24 p. C. 60, 4 p. 1/2, Nieuwe Cert. 3 p. C. 73 p. 73, 4 p. C. 4 p. 1/2, 9 p. C. 1 p. 1/2, Am. Synd. 81, 82, Handelsp. 168, 3 p. C. 4 p. 1/2, 19 p. C. 1 p. 1/2, Spanje Rinn. 3 p. C. 30, 1 p. C. 1 p. 1/2, Port de Lond. 3 p. C. 1 p. 1/2, 4 p. C. 1 p. 1/2, Oude Rosten 105, 110, 115, 120, 125, 130, 135, 140, 145, 150, 155, 160, 165, 170, 175, 180, 185, 190, 195, 200, 205, 210, 215, 220, 225, 230, 235, 240, 245, 250, 255, 260, 265, 270, 275, 280, 285, 290, 295, 300, 305, 310, 315, 320, 325, 330, 335, 340, 345, 350, 355, 360, 365, 370, 375, 380, 385, 390, 395, 400, 405, 410, 415, 420, 425, 430, 435, 440, 445, 450, 455, 460, 465, 470, 475, 480, 485, 490, 495, 500.

Ter Drakkerij van D. A. DE ROOP 16, 's Bosch.